

[Søren B. Jørgensen]

usædvanligt, om dette ønske ikke også skulle komme fra den grønlandske befolkning på et eller andet tidspunkt.

Ønsket kom i 1972, da den daværende socialdemokratiske regerings Grønlandsminister, Knud Hertling, efterkom ønsket ved at sige: det efterkommer vi gerne, men da det er jer grønlændere, der skal leve med en sådan hjemmestyreordning, vil vi bede et udvalg bestående udelukkende af grønlandske politikere om at komme med et forslag, der redegør for, hvordan man fra grønlandsk side ønsker en sådan ordning udformet.

Forslaget kom i januar 1975, og i oktober samme år var det også en socialdemokratisk regering, der nedsatte hjemmestyrekommisionen, der nu for et par måneder siden har afleveret betænkningen til Grønlandsminister Jørgen Peder Hansen.

Arbejdet i kommissionen har været i 2½ år, og jeg vil benytte denne lejlighed til at rette en tak til kommissionens formand, professor Isi Foighel, for hans ledelse af dette arbejde, der ikke har været uden betydning for den enighed, der er opnået om denne betænkning. Jeg vil også rette en tak til de embedsmænd, der har medvirket ved fremskaffelse af det meget store materiale, der ligger bag betænkningen.

Den lovbuket, som ministeren nu har fremsat, med hjemmestyrelovforslaget i spidsen mener jeg meget langt efterkommer de grønlandske ønsker, som det rent grønlandske udvalg fremkom med i 1975.

Efter forslaget til en hjemmestyrelov vil der være tale om, at det nuværende landsråd afløses af et landsting med et landsstyre. Hvor mange landsstyremænd der skal være, er noget, som landstinget selv afgør.

Reglen om, at den lovgivende og den bevilgende myndighed ikke kan adskilles, er indeholdt i §§ 4 og 5 i lovforslaget. Her bliver der tale om to begreber. Først landstingslove, der helt og holdent udstedes af landstinget, som til gengæld afholder alle udgifter. Der er altså her tale om, at den, der bestiller musikken, også skal betale den. Det andet begreb er landstingsforordninger, hvor vi i folketinget vedtager rammerne for et eller flere områder og samtidig overlader den regelfastsættende og administrative myndighed til hjemmestyret.

I bilaget til hjemmestyreloven er opregnet en række sagsområder, hvoraf de tre første

helt og fuldt overgår til hjemmestyret, som så til gengæld afholder alle udgifter. Bilaget behøver ikke at være endeligt, idet der efter forhandling mellem hjemmestyret og regeringen også kan overgå andre sagsområder end de i bilaget nævnte.

Angående finansieringen er forholdet det, at ministeren også her har efterkommet de grønlandske ønsker, idet der vil blive tale om ét stort bloktilskud, indeholdende samtlige udgifter, som staten hidtil har afholdt på de områder, der overgår til hjemmestyret.

Landstinget får på denne måde en meget betydelig indflydelse på egne interne forhold i kraft af, at landstinget nu bemyndiges til at udstede landstingsforordninger og bliver ansvarlig for administrationen.

I den offentlige debat såvel i Grønland som her i Danmark har spørgsmålet om råstofferne haft en central placering. Det skal ikke skjules, at en væsentlig del af kommissionens arbejde har drejet sig om dette spørgsmål. Når der har kunnet opnås bred enighed om dette spørgsmål, så bred som tilfældet er, så skyldes det også en realistisk indstilling hos alle de grønlandske kommissionsmedlemmer. Jeg vil også gerne ved denne lejlighed udtale anerkendelse af de grønlandske politikere, som på så afgørende vis har været med til at skabe den enighed, der er opnået.

Ministeren har også her fulgt det store flertals formulering omkring råstofferne, som findes i hjemmestyrelovforslagets § 8. Vi kan i socialdemokratiet tilslutte os, at der oprettes en råstofforvaltning med et paritetisk sammensat fællesråd, der skal følge udviklingen på råstofområdet, have fuld indsigt i forvaltningen samt afgive indstilling til landsstyret og til regeringen. Vi kan også give grønt lys for den gensidige vetoret, der er indeholdt i forslaget.

De ændringer, der er foreslået i mineloven, er en ganske betydelig styrkelse af grønlændernes indflydelse på den fremtidige råstofpolitik i forhold til den nugældende lov. Alene dette, at et landsstyremedlem kan kræve, at en sag forelægges landstinget, der så kan bestemme, at landsstyret ikke skal medvirke til indgåelse af en aftale, efterkommer meget langt de grønlandske ønsker.

Nu er det jo ikke sådan, at hele den hidtidige udvikling på råstofområdet er noget, der er trukket ned over hovedet på den grønlandske befolkning og dens valgte politikere,